

Tid for en totalforsvarskommisjon

En trussel mot Norge behøver ikke komme i form av stridsvogner som ruller over grensen i Finnmark.

Europeiske land utsettes for stadig nye terrorangrep. Og eksperter spør: Kan et cyberangrep lamme store deler av samfunnet? Politisk fortsetter presidentene Vladimir Putin og Donald Trump å overraske. Hva betyr alt dette for norsk sikkerhet? Generalløytnant Robert Mood mener det er behov for en forsvarskommisjon som ser på «trender og eksterne og interne trusler» for å sette Forsvaret inn i en større helhet. Forslaget har ikke fått stor politisk oppmerksomhet.

Det naturlige motspørsmålet er: Er det ikke utredet nok? Forsvarets langtidsplan er jo nettopp behandlet av Stortinget. Vil det ikke være bortkastet tid og ressurser å sette i gang med nok en utredning? Det er ikke vår oppfatning.

Det kan jo tenkes at en trussel mot Norge ikke kommer i form av stridsvogner som ruller over grensen i Finnmark. Trusselen kan komme fra et helt annet hold. Mange har for eksempel løftet frem «hybrid-krig» som en mulighet, etter mønster av de russiske operasjonene på Krim. Her var hensikten å skape forvirring og sette de politiske beslutningstagerne ut av spill - noe de klarte. Hvor godt forberedt er vi i Norge på en slik situasjon?

La oss skissere et scenario: Drikkevannet forgiftes, og flere tusen mennesker angripes av en uforklarlig sykdom. Helsevesenet blir kontaktet av over 100.000 personer. Det bryter ut opptøyer på flere asylmottak, samtidig som det ankommer flere tusen flyktninger over grensen i Finnmark. Kremklager over at Norge trakasserer russere som oppholder seg i Kirkenes-området.

Alarmen går, og politiet har hendene fulle. Russland sier at det er helt tydelig at norske myndigheter ikke har kontroll over situasjonen, og erklærer at de må overta ansvaret for sikkerheten til russere i norske interesseområder. Hva gjør regjeringen i en slik situasjon?

Statsminister Erna Solberg har selv nylig sagt at ved tegn til krise eller krig vil Norge av hensyn til sikkerheten stenge all olje- og gassproduksjonen. Hun har på den måten skissert hvordan vi kan bli tvunget til å gjennomføre tiltak som vil være meget smertefullt økonomisk, men det vil også

En hybrid-krig alene vil ikke kunne «vinn» fra luften av F-35 eller av nye ubåter, i følge artikkelforfatteren. Foto: Kyle Van Der Wagen / USAF

Innlegg Christian Bugge Hjorth

være krevende for en rekke europeiske land som får energi fra Norge. Og interessant nok: Dette kan «noen» gjøre uten at et skudd blir løsnet. En hybrid-krig alene vil ikke kunne «vinn» fra luften av F-35 eller av nye ubåter.

Regjeringen jobber nå med det såkalte digitale grenseforsvar, etter anbefaling fra Lysne II-utvalget. Forslaget dreier seg om masselagring av all datakommunikasjon som passerer landets grenser over fiberkabel. Målet er blant annet å forebygge terror. Vi hører motargumentene: Vi kan ikke ofre demokratiet når vi står overfor noen få terrorister.

Land i Europa som har opplevd «Utøya»-lignende situasjoner flere ganger, ser annerledes på situasjonen. La oss minne om at for noen måneder siden gjennomførte Frankrike et valg med 50 000 utkommanderte soldater i

Christian Bugge Hjorth,
generalsekretær,
Norges
Forsvarsforening

gatene. Den nye liberale presidenten, Emmanuel Macron, har understreket at unntakstilstanden som gir politiet utvidede fullmakter, vil bli forlenget. I Storbritannia har statsminister Theresa May lovet nye former for overvåkning etter angrepene i London og Manchester. Representerer dette den nye normalsituasjonen i Europa?

Den internasjonalt kjente terrorexperten Thomas Hegghammer ved Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) ser få tegn til at terroren vil «brenne ut». Det er tvert imot mer sannsynlig at terroren i Europa vil øke i omfang på sikt, mener han. Hva betyr det for Norge? Kan det bli nødvendig å endre balansepunktet mellom personvern og sikkerhet i en krisesituasjon? Bør vi i hvert fall få en vurdering av det?

Men selvsagt, terror og hybridkrig kommer som et tilleggsproblem sett i forhold til de konvensjonelle utfordringene. Vi ser jo at krigen på lavbluss fortsetter i Ukraina på tredje året, og at Nord-Korea stadig sender opp nye raketter. Kan USA bli engasjert i en konflikt i Asia med Nord-Korea eller Kina, er spørsmål som

stilles. Og i forlengelsen av dette spørsmålet: Kan resultatet bli at USA vil bli mindre opptatt av å unnsette Norge?

Legg så til at i sentrale Nato-land er stemningen for å stå opp mot Putin svekket. Pew Research Center (Pew) i USA, som foretar meningsmålinger om hele verden, offentliggjorde en undersøkelse tidligere i år. Pew stilte følgende spørsmål til folk i ulike land: Hvis Russland ble involvert i en konflikt med en Nato-alliert, mener du at ditt land burde bruke militær makt for å forsvare dette landet?

I Tyskland, Europas ledende land, svarer 53 prosent nei. Bare 40 prosent mener at Tyskland

Kan USA bli engasjert i en konflikt i Asia med Nord-Korea eller Kina, er spørsmål som stilles. Og i forlengelsen av dette spørsmålet: Kan resultatet bli at USA vil bli mindre opptatt av å unnsette Norge?

burde unnsette en Nato-alliert. Nå er ikke folkemening og politiske beslutninger helt synkrone. Men la oss minne om at den tyske grunnloven forutsetter 2/3 flertall i Forbundsdagen hvis man skal sette inn landets militære styrker i en konflikt.

Med andre ord: Har Norge et behov for å spenne opp et bredt lerret og se fordomsfritt inn i fremtiden. Bør vi ikke følge opp 22. juli-kommisjonens parole og sørge for at ressurser og etater finner hverandre?

Christian Bugge Hjorth,
generalsekretær, Norges
Forsvarsforening

Short og long er like langt

DN har de siste dager hatt børscommentarer tilknyttet fondet DNB TMT Absolute Return. Fondet er rettet mot profesjonelle kunder og har i dag en hovedvekt av internasjonale institusjonelle investorer. DNB TMT Absolute Return er et markedsnøytralt fond som har en målsetning om å generere positiv avkastning uavhengig av om markedet stiger eller faller. For å oppnå dette er det en forutsetning at fondet både har lange og korte posisjoner i aksjer.

I en diversifisert portefølje er det slik at ikke alle posisjoner gir meravkastning til enhver tid. Som Thor Chr. Jensen viser i sin artikkel har shortposisjonen fondet har i Atea gitt mindre avkastning hittil i år, mens fondet totalt sett har gitt en avkastning på 3,4 prosent, altså 3,8 prosent over referanseindeksen etter kostnader.

I motsetning til Jensen tror jeg forvalters bonus, som er knyttet til fondets meravkastning, ligger godt an om fondet fortsetter sin utvikling.

Torkild Varran, administrerende direktør i DNB Asset